Kommentteja Marinin hallituksen talousarvioesityksestä vuodelle 2022

Valtiovarainvaliokunta 23.11.2021

Dos. Jaakko Kiander

Taustaoletukset

BKT:n odotetaan kasvavan noin 3 prosentin vauhtia vuosina 2021 ja 2022 – nopeampikin kasvu on mahdollista

Työllisyys paranee talouden kasvaessa, työttömyysaste alenee alle 7 prosenttiin ja työllisyysaste lähenee 74 prosenttia

Oletukset vaikuttavat realistisilta, koska EKP jatkaa edelleen korkoelvytystä eivätkä EU-maat suunnittele talouspolitiikan kiristystä

Kysymyksiä herättää talousarvion matala inflaatioennuste (1,6 ja 1,8 prosenttia vuosille 2021 ja 2022)

Alijäämä ja velkasuhde

Arvion mukaan valtion menot supistuvat selvästi vuosiin 2020 ja 2021 verrattuna; toisaalta nopea kasvu kasvattaa verotuloja

Alijäämä supistuu ripeästi, noin 4 mrd verrattuna vuoteen 2021, ja Suomi päätyy vakaussopimuksen raamiin vuonna 2022 (alijäämä < 3 %/BKT)

Alijäämän supistuessa velkaantuminen hidastuu ja julkisen velan suhde BKT:n arvoon näyttää vakautuvan n. 70 prosenttiin

Budjettikirja ennakoi velkasuhteen kääntyvän uudelleen nousuun vuonna 2023, mutta arviot ovat hyvin epävarmoja (miten kehittyvät talouskasvu, inflaatio, työllisyys jne?)

Inflaation kiihtyminen ennakoitua nopeammaksi alentaisi velkasuhteen alle 70 prosenttiin jo vuonna 2022 (vrt. PTT:n ennuste)

Talouspolitiikan linja on vastasyklinen

Budjettipolitiikka on sopinut hyvin suhdannetilanteeseen: kiristävä politiikka on vastasyklistä myös vuonna 2022

Koronakriisin iskiessä vuonna 2020 julkisia menoja kasvatettiin reippaasti

Valtion menoja supistetaan vuosina 2021-2023 samalla kun talous kasvaa ripeästi

Veropolitiikka on ollut enimmäkseen neutraalia (lukuunottamatta TyEL-maksusopeutusta)

Tuleva sopeutustarve ja talouden kasvutekijät

Talouden yllättävän nopeasta elpymisestä huolimatta julkiseen talouteen jää kestävyysvajetta vielä vuoden 2022 jälkeen; VM arvioi tasapainon heikkenevän uudelleen

Sopeutustarpeen arviointi on vaikeaa, koska epävarmuus on suurta

Pitkän ajan kehityksen kannalta on olennaista, että väestökehitys saataisiin takaisin tasapainoiselle uralle (=korkeampi syntyvyys/maahanmuutto)

Keskipitkän ajan kasvun kannalta olennaista on tuottavuuskasvua tukevan kansallisen T&K-politiikan ja investointien edistäminen

Julkiseen talouteen vaikuttaa lisäksi työllisyysaste sekä reaalikorko (inflaatio vs nimelliskorot (=julkisen velan korkoriski)) – kestävyyslaskelmien korko-oletukset eivät ole realistisia